

spreken: „Daar grijp ik naar, daar zal ik heil uit wachten”; of zoo dit klare geluid nog niet aanwezig is, dan zal een zoodanige uitgedreven worden tot gebedaworstellungen om het te mogen verkrijgen en uiteindelijk komen tot de bekentenissen: „Heere bij deze dingen leeft men, en in dit alles is ook het leven van mijn geest”, en: „In Uw licht zie ik het Licht”;

40. Het resultaat van het zelfonderzoek ziet U m. i. verkeerd. Het gaat er om na te gaan of er leven des Heiligen Geestes in ons hart aanwezig is, of wij kennen het leven van een Jacob dan wel dat van Ezaü. Dat heeft niets te maken met een bouwen op bevindingen onzerzijds. Het onderzoek strekt zich uit tot het al dan niet aanwezig zijn van het getuigenis des Heiligen Geestes in ons hart, m. a. w. of de kenmerken der uitverkiezing, door onze belijdenis zoo schoon genoemd, zich in ons bevinden;

50. De prediker moet niet trachten, zooals in den laatsten tijd zoo veelvuldig geschiedt, 't aanbiddend stuk der uitverkiezing Gods te camoufleren, blijkbaar om geen oorzaak tot ergernis te geven (onze dominee Couvée alhier heeft onlangs gepreekt over het: „Jacob heb Ik liefgehad en Ezaü heb Ik gehaat”, een zeer kostelijke en Schriftuurlijke prediking, maar ik moest bij velen ontstemming constateren; daar moest men maar over zwijgen — is het niet in-droevig!). Een gereformeerde preek moet in het centrum hebben de verkiezende liefde Gods, het „Cor ecclesiae”, het hartebloed der Kerk! Door zulk een prediking worden wij in ons zelf geheel afgebroken en komt Gode in alles de eer toe; worden wij opgebouwd, heerlijk vertroost door de verkiezende liefde Gods, in Christus tot openbaring gebracht, en door Zijn Geest aan het hart van al de Zijnen toegepast.

Dan komen het wonder in het geloof en het geloof in het wonder niet los van elkander te staan; dan gaan transcendentie en immanentie samen, heiligen m. i. het juiste standpunt is.

Het standpunt van Dr K. is door en door schriftuurlijk en het is heerlijk in dezen tijd een zoo klaar geluid op te vangen en ik hoop zeer, dat velen deze uiteenzetting mogen beamen, opdat de gereformeerde prediking zich weer meer naar de diepte moge afsteken.

Natuurlijk zou ik het zeer op prijs stellen als U het bovenstaande in Uw blad doet opnemen, opdat ook de lezers van dit getuigenis kennis nemen.

Bij voorbaat mijn hartelijken dank en met broederlijke groeten.

Ditmaal wil ik nog niet anders doen, dan even iets zeggen over het bezwaar tegen mijn uitspraak: „met een stem als van metaal zou ik het allen bondelingen willen toeroepen: luistert niet naar zulk een voorlichting”.

Ik geef toe, dat klinkt hard.

Toch blijf ik, ook bij nadere bezinning, deze woorden ten volle handhaven.

Dat ligt nu éénmaal in den aard der zaak, waarover het hier gaat, dat men zijn inzicht zoo krachtig mogelijk moet zoeken te zeggen.

Het gaat in deze quaestie niet over een meer of minder; het is niet zóó, dat men zegt: „het kan zóó, al lijkt het mij ook toe, dat het andere beter is”. Neen, het gaat hier over twee tegenover elkander staande inzichten, waarbij het één het ander absoluut uitsluit.

Gevolg daarvan is, dat de voorstander van het éne standpunt, het andere inderdaad gevaarlijk moet achten en daartegen waarschuwen moet met al de kracht van zijn ziel. En ik geloof, dat wij hier ook het meeste bereiken, door de dingen klaar en onomwonden te zeggen. Wanneer men opzettelijk de dingen zacht en daardoor min of meer omsluiert, bestaat het gevaar, dat de lezers en hoorders gaan denken: „och, daar is wel wat verschil, maar het komt er toch niet zoo erg op aan”. En dan komen wij niet verder.

En dat moeten wij toch van elkander kunnen hebben.

Als wij van elkaar maar de overtuiging hebben, dat het ons, van beide kanten, waarachtig te doen is om de eere des Heeren en om het heil der gemeente, dan zullen wij het juist van elkander waardeeren, dat wij elkander bestrijden met woorden, die zwaar zijn van overtuiging.

Natuurlijk mogen wij geen dingen zeggen, die elkanders persoon en karakter aantasten.

Maar dat is toch zeker in de door dezen broeder gewraakte uitdrukking niet het geval?

Trouwens hijzelf doet niet anders dan ik gedaan heb.

Hij spreekt van „onschriftuurlijke visie”, van „decadentie in de gereformeerde prediking”. Dat is dunkt mij ook nog al kras niet?

Maar wat geeft dat. Zóó krijgen wij vat aan elkander. Zoo komen wij er misschien uit. Dat moge God geven, dat het resultaat van dezen strijd zij een gezond, Schriftuurlijk leven in onze Gereformeerde Kerken.

D. v. D.

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

Het sterilisatie-vraagstuk.

IX.

Waren de voorafgaande bezwaren hoofdzakelijk gericht tegen het doel van de sterilisatie, n.l. het voorkomen van een minderwaardige progenituur,

de twee volgende bezwaren kanten zich met name tegen het middel, d.i. de daad van de sterilisatie. Allereerst een ethisch bezwaar.

Tegen de daad van de sterilisatie is aan te voeren, dat men niet het recht heeft een gezond lichaamsdeel te schenden of gedeeltelijk weg te nemen, dat noch het lichaam noch den geest van den betreffende persoon schaadt. Ieder lidmaat, ieder orgaan, iedere potentie is een deel van den mensch in zijn geheel. Alleen dan mag een deel van het lichaam opgeofferd worden of een functie uitgeschakeld, indien het welzijn van het geheel dit eischt, wanneer de gezondheid van den mensch op andere wijze niet kan worden bereikt. Dit is dan ook de reden waarom bij een operatief ingrijpen in sommige gevallen sterilisatie is geoorloofd. Zoodra evenwel er geen strenge medische indicatie in het spel is, mag onder geen voorwaarde een dergelijke ingreep plaats hebben. Terecht noemt Dr Bender¹⁾ de sterilisatie om eugenetische redenen een daad van verminken.

Vervolgens een medisch bezwaar. In de eerste plaats is zij niet geheel ongevaarlijk. Vooral bij de vrouw zal ongetwijfeld een deel der patiënten, zij het dan ook een zeer gering percentage, den sterilisatie-ingreep met den dood moeten bekopen. Juist omdat de sterilisatie-operatie niet wordt ondernomen tot welzijn van de(n) patiënt, is deze mortaliteit een ernstige contra-indicatie voor den ingreep als zoodanig.

In de tweede plaats dient opmerkelijk gemaakt te worden op den eventueelen ongunstigen invloed op de psyche, met name op de gemoedsgesteldheid, vooral van de vrouw. Immers na den ingreep zal zij praktisch gesproken nimmer meer kinderen kunnen baren. Het laat zich indenken, dat sommige vrouwen op den duur zich met deze gedachte toch niet kunnen verzoenen. En aangezien de sterilisatie niet meer ongedaan gemaakt kan worden, zal in sommige gevallen dit aanleiding tot conflicten kunnen geven.

Ten slotte enkele algemeene bezwaren.

Wie nauwkeurig de argumenten en uiteenzettingen van de voorstanders van sterilisatie op eugenetische gronden leest en beschouwt, bemerkt achter dit streven niets anders dan den geest van materialisme en rationalisme.²⁾ Deze rationalistische levensbeschouwing verheerlijkt alleen de rede en meent, dat zuiver verstandelijk is uit te maken wat tot nut van den Staat of de Maatschappij kan dienen. Het is een eenzijdige verheerlijking van het stoffelijke, met negeering van begrippen als recht, waarheid, liefde, vertrouwen en geloof. Met de zonde als diepste oorzaak van alle lichamelijke en geestelijke ellende wordt geen rekening gehouden. Dat het probleem der rasverbetering onlosmakelijk verbonden is met den vloek, die er rust op geheel ons menschelek geslacht, wordt voorbijgezien of ontkend.

Tegenover dit humanistisch streven, dat de menschelek wil verbeteren door uitroeiing van al wat slecht en minderwaardig is, staat het Christendom met de prediking van de bekeering van des menschen hart.³⁾ De Christelijke levensbeschouwing ziet den mensch niet uitsluitend als tijdelijk biologische, sociale verschijning, maar als reiziger op weg naar de eeuwigheid. Ook de minderwaardige is en blijft mensch, d.w.z. beeldrager Gods, door het geloof geheiligd in Christus. Dit grondbeginsel geeft aan de Christelijke humaniteit een geheel anderen inhoud dan dien eener heidense humaniteit. Bij deze laatste is voor geestelijke en zedelijke middelen in het program der eugeneese geen plaats. Des te meer dienen wij op te komen voor de instandhouding en verbetering van het werk der Christelijke philanthropie met betrekking tot het geestelijk of lichamelijk minderwaardige in ons midden. Juist door dergelijke misdeelden van ons geslacht behouden wij een roeping van Christelijke barmhartigheid naar het voorbeeld van Christus, gedachtig aan Zijn woorden: „De armen hebt gij altijd bij u.”⁴⁾

Behalve deze principiële bezwaren zijn er ook nog enkele praktische bezwaren.

Vooreerst de mogelijkheid — en dat geldt speciaal de groep der psychopathen, misdadigers, enz. — dat degene, op wien de sterilisatie is toegepast, wederom daden pleegt, dusdanig gevaarlijk voor de Maatschappij, dat deze zich op andere wijze (b.v. door segregatie, opsluiting) tegen dat individu zal moeten beschermen. Dit ligt trouwens ook voor de hand, want de sterilisatie heft alleen maar op het voortplantingsvermogen en voorkomt niet alle mogelijke zedelijke delicten, zelfs niet misdadige afwijkingen op sexueel gebied.

In de tweede plaats kleeft aan de sterilisatie dit bezwaar, dat zij eenmaal tot stand gebracht, niet weder ongedaan kan worden gemaakt. Mocht derhalve achteraf blijken de kansberekening foutief te zijn geweest, dan kan het begane onrecht niet weder hersteld worden. Onherroepelijk is het

individu voor zijn geheele leven van de voortplanting uitgeschakeld.

Ten slotte is een zijdelingsch, maar niet minder groot, bezwaar het feit, dat in sommige landen de eugenetische maatregelen dienstbaar gemaakt worden aan de rassenspolitiek, zooals bijv. in Amerika ten opzichte van de negers en in Duitschland betreffende de Joden. Wel is het met name in Duitschland nog niet zoover gekomen, dat de Joden thans reeds gesteriliseerd worden, maar er zijn toch reeds stemmen in deze richting opgegaan. Mochten de wenschen van deze laatste categorie van personen vervuld worden, dan zullen bij onze Oostelijke burenen in de toekomst alle z.g.n. „Ballast”-mensen onvruchtbaar worden gemaakt. En tot deze z.g.n. „Ballast”-mensen behooren ook de „Fremdrassige”, dus ook de Joden.

De basis, waarop men uiterlijk deze rassenspolitiek grondt, is het motief het Deutsche ras zuiver te houden, van vreemde smetten vrij, in 't bijzonder van Joodsche smetten. Zooals bekend, heeft de Deutsche Rijksdag in zijn zitting van 15 September 1935 eenstemmig een drietal wetten aangenomen, waarvan de wet tot bescherming van het Deutsche bloed en de Deutsche eer wel de belangrijkste is. Deze wet getiteld: „Gesetz zum Schutze des deutschen Blutes und der deutschen Ehre”⁵⁾ heeft in den Rijksdag onstuimigen bijval verwekt. En geen wonder, want niemand minder dan de Führer zelf qualificeerde haar als een, wier betekenis eerst na vele eeuwen in haar geheelen omvang zou begrepen worden. De belangrijkste bepaling van deze wet is vervat in paragraaf 1, alwaar een huwelijk tusschen een Jood en een onderdaan van Duitschen of verwanten bloede verboden wordt. De bedoeling daarbij is het Deutsche volk steeds meer raszuiver te krijgen. Volgens de Deutsche rasgeleerden n.l. is het z.g.n. Arische ras meerwaardig ten opzichte van het Joodsche. Dit laatste is in alle opzichten minderwaardig, het is een ras van verworpingen, die de cultuur der volkeren, te midden waarvan zij leven, vernietigen en door zich met die volkeren te vermengen het ras schenden. Vandaar dat de voorzitter van den Rijksdag in zijn toelichting deze wetten motiveerde met de opmerking, dat zij dienen ter verzekering van de innerlijke vrijheid van het Deutsche volk, welke op den duur door zuiverheid van ras kan worden bewaard. „Gott hat die Rassen geschaffen”, aldus de heer Goering, „Er wollte nichts Gleiches”. De zonde tegen het bloed is de erfzonde van een volk en die erfzonde zou ten slotte de oorzaak worden van Duitschlands verval.⁶⁾

Hoewel deze toelichting eenig inzicht geeft in het doel der nieuwe wetgeving, blijkt haar eigenlijke betekenis, haar innerlijk motief, toch meer uit de woorden, waarmede de Führer zelf deze wetten inleidde. Bij de bespreking van het Jodenvraagstuk wees hij er op, dat de poging van het Bolsjewisme om Duitschland in een revolutie te slepen bijna uitsluitend was uitgegaan van Joden. Vervolgens herinnerde hij er aan, dat een Jood in ambtelijke hoedanigheid de Deutsche vlag heeft gehoord⁷⁾, dat het Joodsche element wederom tot het boycotten van Duitschland heeft aangezet en dat dit internationale streven ook de Deutsche Joden schijnt aan te steken, gelijk blijkt uit de klachten over het provocerend optreden van sommige Joden. Wil men derhalve voorkomen, dat de verbitterde bevolking zichzelf recht gaat verschaffen, dan moet het probleem wettelijk worden geregeld. De Regeering heeft daarom getracht door deze wetten het terrein te effenen voor een dragelijke verhouding tot het Joodsche volk.

M.a.w. de nieuwe wet is niet anders dan een nieuwe schakel in den keten van het anti-semitisme. Het is een reactie op de emancipatie der Joden, die in Europa op het einde der 18e eeuw is aangevangen en in den loop der 19e eeuw voortrokken. Door deze gelijkstelling met andere staatsburgers hebben de Joden overal aan het openbare leven kunnen deelnemen en zich als vrije menschen ontwikkeld. Ze zijn toegenomen in welstand en beschaving en hebben zich een plaats weten te veroveren op elk gebied van handel, nijverheid, wetenschap en kunst. In Duitschland gaat men thans den omgekeerden weg bewandelen en wil men de Joden weer zooveel mogelijk uitsluiten en verwijderen uit het openbare leven. Daartoe zijn sedert 1 April 1933 talrijke wetten en verordeningen uitgevaardigd. Ik noem de ambtenarenwet, waarbij de Joden van een aantal beroepen zijn uitgesloten, de verordeningen betreffende de toelating van Joodsche artsen en tandartsen bij de ziekenfondsen, welke beoogen de hoofdbron van de medische practijk den Joden te onthouden, de maatregelen der groote organisaties als Arbeitsfront en Kulturkammer, die het Joodsche bedrijfsleven ernstig benadeelen, enz. Daarnaast hebben talrijke gemeenten allerlei beperkende bepalingen voor de Joden in het leven geroepen, zoo-

1) Dr L. Bender: Sterilisatie. R. K. Artsenblad, 1932, blz. 218.

2) Mr A. de Graaf: Streven naar rasverbetering. A. R. Staatskunde, November 1927, blz. 478.

3) Prof. Dr J. Waterink: Iets over de moderne eugenetische wetenschap in verband met onze antirevolutionaire beginselen. A. R. Staatskunde, November 1931, blz. 488.

4) Dr D. Snoeck Henkemans: Wettelijk geregelde bevoegdheid tot het Steriliseeren van Menschen. Alg. Weekblad voor Chr. en Cultuur, 27 November 1931.

5) Bij afkorting „Blutschutzgesetz” genoemd.

6) Deze en volgende gegevens zijn hoofdzakelijk ontleend aan Mr L. E. Visser: De wetten van Neurenberg. De Opbouw, 1935, blz. 161.

7) Hitler doet hier op den Amerikaanschen rechter Brodsky, die intusschen een Arier blijkt te zijn. (Zie N. Rott, Cour. van 6 October 1935.)

8) Wel is waar heeft de Overheid het optreden van dergelijke onbevoegden veroordeeld, doch altijd meer in naam dan met de daad.

als het ver
lijke badh
gelijke, toe
ten, nering
dreigen m
meentelijk
koop, en
z.g.n. Son
mel meer
te weerho
en koffiel
niet te on
lijke veilig

Zoo bez
Duitsche
dan een n
semitisme
— welter
terecht o
Duitsche J
er zijn re
lisatie di
politiek.

9) Lc., blz.

U
EN

Ke

Burge

Deel IX
een merk
den burg
van ieder
Wij late

Gezindt

Ned. Herv.
Geref. ...
Chr. Geref.
R.K.
Geen kerk.

Gezindt

Ned. Herv.
Geref. ...
Chr. Geref.
R.K.
Geen kerk.

In deze
centage on
Bij iedere
dero gezin

Twee h
eerste pl
hooge g
ger welva
heeft, va

De inv
ook bij c
Deze gro
Roomsch
groepen
huwden.
De verkle
name van
worden.

Bij de
we een s
huwden v
huwelijke
de cijfers
gedachte
hoofdzake
jongere m
sel, en d
artikel he

De cijfe
weduwna
dan bij de
geringere
der onker
delbaren
slechts b
Gereform
derlander
Evenmi
„weduw
de conclu

1) Uitgav